JAARVERSLAG 2013

Inhoud

Voorwoord

Het afgelopen jaar was een bewogen jaar, waarin veel is gebeurd. Wij zijn verheugd te melden dat er na aanzienlijke inspanning vooruitgang is geboekt in de bemensing van het Secretariaat. Helaas zijn er in 2013, voor wat de onderzoekscapaciteit betreft, ook tegenvallers geweest. Zo is er eind 2013 een projectleider, zonder de Algemene Rekenkamer erin gehoord te hebben, ter beschikking gesteld van de minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid. Met deze terbeschikkingstelling zijn er per 31 december 2013 twee medewerkers die hoewel de Algemene Rekenkamer niet over hun productiecapaciteiten beschikt wel op onze begroting blijven drukken.

Het stelt ons teleur dat wij, vanwege de zeer verlate aanbieding van ’s Land jaarrekening over 2012, in 2013 geen onderzoek hebben kunnen verrichten naar de jaarrekening van het Land, zoals wij wettelijk verplicht zijn te doen. Desondanks zijn wij verheugd te melden dat wij gedurende het onderhavig dienstjaar hebben kunnen bijdragen aan het beter functioneren van de overheid door middel van publicatie van drie briefrapporten: 1) Terugblik Publieke Sector in Beeld; instellingsbesluiten d.d. 22 januari 2013, 2) Rapportbrief onderzoek verdere verbetering financieel beheer d.d. 20 augustus 2013, 3) Rapportbrief onderzoek informatiewaarde begroting 2012 d.d. 13 december 2013. De Algemene Rekenkamer spreekt de hoop uit dat de aanbevelingen in deze rapporten daadwerkelijk zullen bijdragen aan verbeteringen in het openbaar bestuur.

Uit ons jaarverslag zal blijken dat wij op diverse terreinen vooruitgang hebben geboekt, maar er is nog veel werk aan de winkel. De positie van de Algemene Rekenkamer zal versterkt moeten worden willen wij onze taken optimaal uitvoeren. Hiervoor hebben wij onze plannen kenbaar gemaakt. Een sterk functionerend waarborginstituut is in onze ogen, een noodzakelijke voorwaarde binnen een goed functionerend democratisch bestel.

Oranjestad, 16 september 2014

G. Werleman

voorzitter

1 Algemeen

1.1 Opzet verslag

In dit verslag legt de Algemene Rekenkamer verantwoording af over de werkzaamheden en activiteiten van het afgelopen jaar. Dit doen wij niet alleen omdat dit een wettelijk vereiste is, maar ook omdat wij denken dat transparantie in ons handelen een belangrijke voorwaarde is voor een integere organisatie. In dit verslag zullen wij stilstaan bij onze kernactiviteiten en de ontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar. Gezien de onduidelijkheden die er nog bestaan van de plaats van de Algemene Rekenkamer in het staatsbestel, hebben wij besloten wat uitgebreider in te gaan op de samenstelling en opzet van de organisatie. Wij zullen extra informatie geven over onze werkwijze en het onderzoeksproces. Belangrijke informatie over onze contactmomenten en de inzet van personeel zullen ook aan de orde komen in ons verslag. Evenals de vorige jaren zullen we wederom een financieel overzicht geven van onze begrotingsuitputting.

1.2 Leeswijzer

Na het voorwoord en dit algemeen hoofdstuk, wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de organisatie en onze werkwijze. Hoofdstuk 3 zal in het teken staan van de verantwoording van onze werkzaamheden, de door ons verrichte onderzoeken. In het afsluitend hoofdstuk wordt een financieel overzicht gepresenteerd.

2 Organisatie

2.1 Grondslag, taak en doelstelling

De Algemene Rekenkamer is een onafhankelijk waarborginstituut dat belast is met het onderzoeken van de rechtmatigheid en doelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven van het Land. Onze positie is verankerd in de Arubaanse Staatsregeling en verder uitgewerkt in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Aruba (LARA) en het Reglement van Orde van de Algemene Rekenkamer (RvO).

Onafhankelijk wil zeggen dat de Algemene Rekenkamer vrij is in de keuze van onderwerpen van onderzoek, zelf bepaalt op welke wijze het onderzoek wordt uitgevoerd en hoe daarover wordt gerapporteerd. Wij houden bij het nemen van beslissingen ten aanzien van de uit te voeren onderzoeken, wel zoveel mogelijk rekening met de wensen van de Staten.

De Algemene Rekenkamer werkt ernaar haar voortbestaansrecht als de Nieuwe Algemene Rekenkamer ook op de acht principes van de Internationale Rekenkamers Organisatie (INTOSAI) te bewerkstelligen. Deze luiden in het Engels als volgt:
Principles on Supreme Audit Institutions (SAI) are the following:

1. The existence of an appropriate and effective constitutional/statutory/legal framework and the de facto application of this framework.
2. The independence of SAI heads and members of collegial institutions, including security of tenure and legal immunity in the normal discharge of their duties.
3. A sufficiently broad mandate and full discretion, in the discharge of SAI functions.
4. Unrestricted access to information.
5. The rights and obligation to report on their work.
6. The freedom to decide the content and the timing of audit reports and to publish them and disseminate them.
7. The existence of effective follow-up mechanism on SAI recommendations.
8. Financial/ and managerial/administration autonomy and the availability of appropriate human, material and monetary sources.

Bovenstaande acht principes zijn in 2011 door de Verenigde Naties (VN) aangenomen om behoorlijk financieel bestuur in aller landen te doen bewerkstelligen.

Een belangrijke leidraad voor ons werk is dat de burgers van Aruba erop moeten kunnen vertrouwen dat de regering rechtmatig en doelmatig omgaat met publieke middelen en dat de beloofde resultaten ook daadwerkelijk worden bereikt. Onze

onafhankelijke positie is essentieel in het bereiken van het beter functioneren van het openbaar bestuur, zodat de burger meer rendement ontvangt van de betaalde belastingen. De verdere uitwerking van onze verzelfstandiging is een van onze hoofddoelstellingen van de komende jaren. De ontwikkeling naar een volwaardig en gerespecteerd waarborginstituut, is een bewustwordingsproces dat bij een ieder voelbaar is.

2.2 Samenstelling

De inrichting en bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer worden in de Staatsregeling en in de LARA geregeld. Nadere instructies inzake de werkzaamheden worden geregeld in het RvO.

2.2.1 Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer bestaat conform artikel IV.6 lid 1 van de Staatsregeling uit drie leden de voorzitter daaronder begrepen. Daarnaast dienen twee plaatsvervangende leden te worden benoemd. De Algemene Rekenkamer bestaat hedendaags uit:

- G. Werleman (voorzitter, benoemd bij LB dd. 19 december 2008, no. 2);
- mr. F. Nuboer (benoemd bij LB 19 december 2008, no. 3);
- drs. L. Wong (benoemd bij LB 10 oktober 2012, no. 8).

De leden worden voor het leven benoemd (dat wil zeggen tot 70 jaar). Momenteel is de functie van lid geen voltijdse functie. In de LARA wordt bepaald dat de voorzitter, leden en plaatsvervangende leden een jaarlijkse remuneratie ontvangen. De hoogte hiervan wordt in een landbesluit h.a.m. bepaald. De opzet van de Algemene Rekenkamer gaat uit van een collegiaal bestuur. Dit betekent dat besluiten niet worden genomen door bijvoorbeeld alleen de voorzitter of door een afzonderlijk lid. Besluiten worden genomen in de Kamervergadering in het bijzijn van de secretaris.

Elk lid vervult tevens de rol van lid-rapporteur voor een deel van de onderzoeken van de Algemene Rekenkamer. Een lid-rapporteur draagt zorg voor de bestuurlijke invulling tijdens het onderzoeksproces. Dit houdt in dat een lid-rapporteur tijdens het onderzoeksproces toetst, of de richting van het onderzoek en de bevindingen, voldoende basis bieden voor een bestuurlijk advies. De vaktechnische invulling en kwaliteitsborging van het onderzoekproces zijn voorbehouden aan de projectleider van het onderzoek.

Aan de Algemene Rekenkamer is dan ook een ambtelijke organisatie toegevoegd, bestaande uit een secretaris (hoofd van dienst) en het personeel toegevoegd, hierna te noemen het Secretariaat.

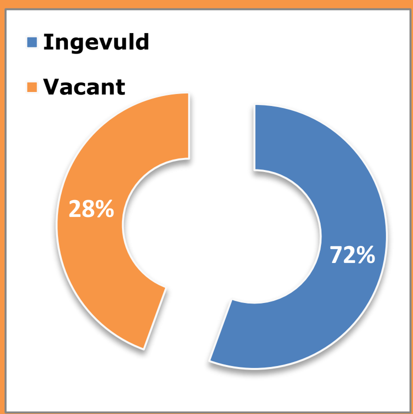
2.2.2 Het Secretariaat

De secretaris is, met inachtneming van de door de Algemene Rekenkamer bij instructie en besluiten te geven richtlijnen en aanwijzingen, belast met de dagelijkse leiding van de werkzaamheden en is mede belast met de verzorging van huishoudelijke aangelegenheden van het Secretariaat.

Bezetting

Wij hebben al jaren te kampen met een gebrek aan personeel. Tot heden is er weinig verandering opgetreden in de invulling van de vacatures bij het Secretariaat van de Algemene Rekenkamer. De stand van zaken in 2013 ten opzichte van 2012 enigszins verbetert. Het volgende figuur geeft een beeld van onze bezetting weer, gebaseerd op de formatie zoals weergegeven in onze begroting 2013.

Figuur 1: Bezetting 2013

Functie	Formatie 2013	Bezetting per 31-12-2013
Secretaris	1	1
Projectleider [1]	3	3/1
Onderzoeksleider	3	2
Onderzoeker	6	3
Hoofd bedrijfsvoering	1	1
Jurist	1	-
Medewerker bedrijfsvoering	1	1
Medewerker informatievoorziening	1	1
schoonmaakster (deeltijd)	1	1
Totaal	**18**	**13/11**

Wij hebben na een succesvolle wervingsronde in 2013 een secretaris, een hoofd bedrijfsvoering en een beginnend onderzoeker kunnen werven. In 2013 hebben wij, ondanks het behaalde succes, ook moeten inleveren op onderzoekscapaciteit. In 2013 is er namelijk een projectleider, zonder de Algemene Rekenkamer erin gehoord te hebben, ter beschikking gesteld van het bureau van de minister van Sociale Zaken. De

[1] In 2012 en per eind 2013 zijn twee projectleiders niet meer werkzaam in het Secretariaat van de Algemene Rekenkamer maar drukken wel op de begroting van de Algemene Rekenkamer. Deze personeelsleden dienen niet meer deel uit te maken van onze personeelsformatie.

lange doorlooptijd van sollicitatie naar benoeming, blijft een struikelblok voor de werving van kwalitatief personeel.

Opzet en invulling taken

De Algemene Rekenkamer en haar Secretariaat zijn een organisatie in ontwikkeling. In uitwerking van ons strategisch beleidsplan hebben wij nadere inzichten verkregen voor wat betreft de opzet en de invulling van de taken van het Secretariaat. Wij hebben deze zienswijze laten vastleggen door het Secretariaat in overleg en met ondersteuning van Departamento Recurso Humano (DRH) in een organisatieboek en functiewaardering. DRH heeft ook de functies zoals beschreven in het organisatieboek gewaardeerd. Het organisatieboek en functiewaardering zijn door de Algemene Rekenkamer in haar vergadering van 18 december 2012, behandeld, goedgekeurd en vastgesteld. Met haar schrijven van 15 januari 2013 zijn het organisatieboek en de functiewaardering aangeboden aan de minister van Algemene Zaken met het verzoek deze in behandeling te nemen in de ministerraad. De Algemene Rekenkamer heeft tot op heden geen reactie mogen ontvangen wanneer het organisatieboek en functiewaardering in de ministerraad behandeld wordt.

Gezien onze hoofdtaak het verrichten van onderzoek is, hebben wij als uitgangspunt een sterke onderzoeksafdeling met hierbij een ondersteuning voor wat betreft de bedrijfsvoering, gehanteerd. Alle aan de bedrijfsvoering gerelateerde taken zijn bij de sinds kort opgezette afdeling bedrijfsvoering komen te liggen. Wij hanteren in onze opzet een onderzoeksafdeling bestaande uit zes actieve medewerkers, namelijk een projectleider, twee onderzoeksleiders en drie onderzoekers. De afdeling Bedrijfsvoering bestaat uit een hoofd Bedrijfsvoering, een medewerker Bedrijfsvoering, een medewerker informatievoorziening en een huishoudelijke hulp. Uiteraard staat het Secretariaat, zoals reeds genoemd, onder leiding van de secretaris.

2.3 Werkterrein en werkwijze onderzoek

Onze kerntaak is het doen van onderzoek. Bij het verrichten van onderzoeken heeft de Algemene Rekenkamer toegang tot alle overheidsdiensten, landsbedrijven, overheidsvennootschappen, gesubsidieerde instellingen en overige instellingen bij het beheer, waarvan het geldelijk belang van het Land rechtstreeks of zijdelings is betrokken.

De onderzoeksafdeling voert na vaststelling van een onderzoeksvoorstel door de leden van de Algemene Rekenkamer, het onderzoek uit. Voor elk onderzoek wordt een verantwoordelijke projectleider aangewezen. In de onderzoeksfase vindt uitwisseling van informatie plaats tussen de onderzoeksafdeling en de gecontroleerde(n). De onderzoeksfase eindigt met het opleveren van een nota van bevindingen. Deze nota

van bevindingen wordt op ambtelijk niveau met de gecontroleerde afgestemd. De projectleider van het onderzoek schrijft, in samenwerking met het onderzoeksteam, op basis van de definitieve nota van bevindingen een rapportagevoorstel, waarin de bevindingen op hoofdlijnen staan omschreven. Daarnaast worden aanbevelingen en de bestuurlijke boodschap geconcipieerd. Tijdens het onderzoek zijn contactmomenten met de verantwoordelijke lid-rapporteur ingebouwd. Hierbij wordt in driehoek vorm (in samenzijn van de secretaris) overleg gepleegd over de richting en de boodschap van het onderzoek.

Na afronding van de onderzoeksfase begint de zogeheten bestuurlijke fase dat leidt tot vaststelling van het definitieve rapport. Voordat het definitieve rapport wordt vastgesteld vindt er bestuurlijk hoor en wederhoor plaats. De verantwoordelijke minister(s) krijgt(en) de mogelijkheid hun reactie te geven op het conceptrapport. Dit doen ze via een schrijven. Deze brief wordt, meestal in zijn totaliteit, opgenomen in het rapport en vergezeld van een nawoord van de Algemene Rekenkamer.

2.4 Lerend instituut

2.4.1 Ontwikkeling als instituut

Voltijds functioneren Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer heeft reeds vorig jaar haar voornemen aangegeven voor het voltijds functioneren van de leden. Wij hebben in augustus 2012 een notitie inzake de overgang van deeltijd naar voltijds werken van de leden aan de Staten aangeboden. In dit groeidocument is de ambitie uitgesproken, om de positie van ons instituut in het democratisch bestel van Aruba verder te versterken. Wij zijn van mening dat, gezien de hoeveelheid van huidige en toekomstige werkzaamheden van de leden, het realiseren van het voltijds werken een *conditio sine qua non* is om de waarborgfunctie van het instituut te garanderen. De plannen tot het voltijds functioneren zijn reeds met een aantal stakeholders besproken en zo ook aan de Staten en de betrokken minister gecommuniceerd, ten einde medewerking te krijgen voor het bereiken van onze doelstelling. Wij zullen terdege rekening houden met de reeds ontvangen feedback op onze doelstellingen. Wij zullen de komende tijd alle stakeholders betrekken, om zo samen tot een concept-landsverordening, welke dit onderwerp regelt, te komen.

2.4.2 Ontwikkeling op personeelsgebied

Op vaktechnisch gebied hebben personeelsleden trainingen en congressen kunnen volgen op onderwerpen als beroepsethiek, strategisch leiderschap, Government and Health en openbare financiën. Het dienstjaar 2013 stond ook in teken van de moderator training,

IntoSAINT die in Mexico City werd gehouden. Tijdens deze training kregen deelnemers kennis mee om een zelfevaluatie te doen op het gebied van integriteit binnen de eigen organisatie. De Algemene Rekenkamer beschikt nu over twee collega's die gecertificeerd zijn om als IntoSAINT moderators op te treden. Naast onderzoek gerelateerde inzichten is er ook op het gebied van een gedigitaliseerde informatiehuishouding, door de afdeling Bedrijfsvoering, aanmerkelijke kennis vergaard. Bij de sluiting van het onderhavig dienstjaar, en om de beitels scherp te houden, heeft het voltallig rekenkamerpersoneel een cursus Excel Niveau 2 met succes afgerond.

2.5 Impasse

Het dienstjaar 2013 stond ook in teken van een conflictsituatie tussen de Algemene Rekenkamer en haar Secretariaat. Door middel van een collectieve brief d.d. 19 april 2013 werd door het Secretariaat haar ongenoegen geuit over de door de Algemene Rekenkamer gevoerde beleid. De Algemene Rekenkamer stelde voor om in overleg te treden met het personeel op individuele basis. Dit werd echter niet aanvaard. Men wilde slechts collectief in overleg treden.

Aangezien door de dualistische situatie die momenteel heerst voor wat betreft het bevoegde gezag binnen het instituut van de Algemene Rekenkamer werd het probleem voor advies voorgelegd aan het departement dat personeelsaangelegenheden van de overheid behartigt. Er is een advies uitgebracht maar dit is nooit ter kennis gebracht van de Algemene Rekenkamer. Dit advies is gestuurd naar de minister van Algemene Zaken alwaar er geen actie op genomen werd.

De minister heeft vervolgens een bemiddelingspoging via twee van zijn topambtenaren laten ondernemen hetgeen echter ook niet tot een oplossing leidde. Hierna heeft de minister de Algemene Rekenkamer verzocht om met een schone lei een ultieme poging te doen om met de secretaris en het Secretariaat samen te werken. De Algemene Rekenkamer heeft haar medewerking hiervoor toegezegd.

De tegenstrijdige zienswijzen van de Algemene Rekenkamer en haar secretaris en Secretariaat blijven echter actueel en vragen om een duurzame oplossing.

3 Verslag van de werkzaamheden

3.1 Kamervergaderingen

In 2013 waren er in totaal 26 Kamervergaderingen. Wij verwijzen naar bijlage 1, Kamervergaderingen en besluiten voor een overzicht van genomen besluiten.

3.2 Contactmomenten van de Algemene Rekenkamer

In ons strategisch beleidsplan 2011 hebben wij aangegeven dat wij naast oordelen door middel van onderzoek, ook relevante bestuur adviezen wensen te verstrekken ter verdere verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Dit betekent een intensivering van bestuurlijk overleg met belangrijke stakeholders, zoals de Staten, de ministers en andere gezagsdragers. Ook in het kader van haar samenwerking heeft de Algemene Rekenkamer belangrijke contactmomenten gehad in 2013, waarvan wij de belangrijkste momenten kort samenvatten.

Contact Staten en de regering van Aruba

De Algemene Rekenkamer beschouwt de Staten als haar belangrijkste stakeholder. In 2013 heeft de Algemene Rekenkamer op verschillende momenten overleg met de Staten gehad over onderwerpen als: de overgang van deeltijdswerk naar voltijdswerk, de behandeling van de begroting van de Algemene Rekenkamer, de presentatie van onderzoeksrapporten en de kennismaking met de nieuwe Statenvoorzitter. Bij het kennismakingsgesprek met de voorzitter van de Staten, in november 2013 is afgesproken om in 2014 structureel overleg te voeren tussen beide Hoog Colleges van Staat. Onderwerpen zoals samenwerking, verzelfstandiging zullen worden uitgewerkt en de onderzoeksplanning afgestemd.

Kort na zijn aantreden in november 2013, heeft de Algemene Rekenkamer ook kennismakingsoverleg kunnen voeren met de net aangetreden minister van Financiën en Overheidsorganisatie.

Contact regering Nederland

Op 18 oktober 2013 heeft de Algemene Rekenkamer overleg gepleegd met mr. dr. E. Arkenbout, directeur Koninkrijksrelaties van het ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties. Bespreekpunten van dit overleg waren, recente ontwikkelingen bij de Algemene Rekenkamer, het standpunt van de Nederlandse regering over de 'Nieuwe' Algemene Rekenkamer, de positie van de Nederlandse regering met betrekking tot de financiële positie van het land Aruba en manieren waarop de Algemene Rekenkamer een positieve bijdrage kan leveren bij de verbetering van de financiële positie van Aruba.

Contact Algemene Rekenkamer Nederland

Op doorreis naar het International Congress of Supreme Audit Institutions (INCOSAI) congres in Beijing, heeft de Algemene Rekenkamer ook met de secretaris en directieleden van Algemene Rekenkamer Nederland (ARNed) in Nederland overleg gevoerd op onderwerpen als samenwerking en uitwisseling van personeel. Tijdens de INCOSAI in Beijing China, tussen 21 en 26 oktober, 2013 heeft de Algemene Rekenkamer kunnen overleggen met het College van de Nederlandse rekenkamer. Bij dit overleg zijn samenwerking en uitwisseling van personeel besproken, alsook de steun voor volwaardig lidmaatschap van de Algemene Rekenkamer bij de International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI). De ARNed ondersteunt het verzoek van de Algemene Rekenkamer voor volwaardig lidmaatschap van de INTOSAI in principe niet.

Contact International Congress of Supreme Audit Institutions

De Algemene Rekenkamer heeft het 21ste International Congress of Supreme Audit Institutions (INCOSAI XXI) in Beijing, China bijgewoond. Aan dit congres hebben 591 deelnemers uit 154 rekenkamers, wereldwijd, deelgenomen. De Algemene Rekenkamer woont INCOSAI congressen alsnog als toehoorder bij; gezien de Algemene Rekenkamer, als onderdeel van het Nederlands Koninkrijk met ARNed en Nederland tot een overeenkomst dient te geraken om van volwaardig lidmaatschap van de INTOSAI te kunnen genieten. Bij afsluiting van dit congres heeft de Algemene Rekenkamer nogmaals een verzoek bij het Secretariaat van de INTOSAI ingediend samen met de Curaçaose rekenkamer om als volwaardig lid te worden erkend. Ondertussen heeft het Secretariaat van de INTOSAI de Algemene Rekenkamer geïnformeerd dat het verzoek voor een volwaardig lidmaatschap niet te kunnen accepteren daar de INTOSAI vooralsnog alleen ARNed erkend en ons ook daarom verzoeken om de vertegenwoordiging met ARNed en Nederland te regelen.

INCOSAI XXI is afgesloten met de unanieme goedkeuring van de *Beijing Declaration*. Hierbij worden alle deelnemers van het INCOSAI XXI opgeroepen om, de Verenigde Naties (VN) resolutie A/66/209, betreffende de versterking en onafhankelijkheid van rekenkamers, versneld uit te voeren.

Ook is er op controle-technisch vlak voortgang geboekt met de aanvaarding van 12 nieuwe controle standaarden (z.g. ISSAI's). Er is alsmede door INCOSAI steun betuigt voor het voornemen van de Verenigde Naties om de samenwerking tussen de VN en de International Organisation of Supreme Audit Insitutions (INTOSAI), op gebied van de *Post-2015*

Development Agenda, te intensiveren. De *Post-2015 Development Agenda* is een ontwikkelingsraamwerk van de VN die de Millennium Doelstellingen, die in 2015 komen te vervallen, zal vervangen. De INCOSAI XXI heeft hiernaast ook aanbevelingen van verschillende werkgroepen aangenomen over werkzaamheden op het gebied van nationaal bestuur alsook de rol van rekenkamers bij de waarborging van duurzaam financieel overheidsbeleid.

Tot slot heeft het INCOSAI XXI een oproep gedaan aan alle leden van de INTOSAI om de samenwerking met de VN op het gebied van fundamentele principes als onafhankelijke controle op overheidsfinanciën, welke zijn vastgelegd in de Lima- en Mexico Declarations, versneld voort te zetten.

3.3 Onderzoek en onderzoeksactiviteiten

Onderzoek naar de jaarrekening van het Land

De jaarrekening van het Land voor het dienstjaar 2012 had op 1 juni 2013 aangeboden moeten worden. De minister van Financiën heeft de jaarrekening 2012 op 4 januari 2014 voor onderzoek aangeboden. Gedurende 2013 zijn onze activiteiten voor het onderzoek naar de jaarrekening van het Land beperkt gebleven tot de voorbereiding van het onderzoek.

Terugblik publieke sector in beeld; instellingsbesluiten d.d. 22 januari 2013

Met dit rapport is er een aanvang gemaakt met de zienswijze van de Algemene Rekenkamer dat haar uitgebrachte rapporten nader gemonitord worden of haar aanbevelingen ook daadwerkelijk worden opgevolgd. Het doel van dit vervolgonderzoek was om de stand van zaken over het opstellen en actualiseren van instellingsbesluiten van overheidsdiensten, waarvan dit nog niet in orde was, na te gaan. Dit onderzoek is van belang voor het land Aruba aangezien het ontbreken van een instellingsbesluit betekent dat de taakverdeling en de verantwoordelijkheden niet formeel zijn geregeld. Hierdoor ontstaan er onduidelijkheden over wie de verantwoordelijkheid draagt voor welke taak. Het niet formaliseren van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden is een gemiste kans om ook het structureel afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken door de diensten en directies te regelen in bijvoorbeeld het instellingsbesluit.

Het ontbreken van formalisering van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een dienst kan ook negatieve gevolgen hebben voor de interne organisatie. Zo kunnen er onduidelijkheden bestaan in een organisatie over de gemeenschappelijke doelen waar naar wordt gestreefd, waardoor de productie of dienstverlening van de dienst negatief wordt beïnvloed. Als gevolg hiervan heeft de verantwoordelijke minister ook minder grip op de uitvoering van de taken en de realisatie van zijn beleid.

Conclusies en aanbevelingen

De Algemene Rekenkamer concludeerde dat het een positieve ontwikkeling was, conform rapport: Publieke Sector in Beeld van 13 december 2011, dat er prioriteit werd gegeven aan het formaliseren van de overheidsdiensten. Echter was de voortuitgang gering in het opstellen en actualiseren van instellingsbesluiten. Alle nieuwe diensten hadden instellingsbesluiten omdat deze nieuwe diensten opgericht waren middels een landsbesluit. Hierbij was echter nog onvoldoende aandacht besteed aan de mogelijke risico's verbonden aan het oprichten van nieuwe diensten, terwijl de formalisering van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van reeds bestaande diensten en bureaus van de ministers nog niet was afgerond.

Het kabinet werd aanbevolen om te continueren met het traject van het opstellen en vastleggen van zowel formatierapporten als instellingsbesluiten, waarbij rekening wordt gehouden met de door de Algemene Rekenkamer geconstateerde risico's. Deze risico's kunnen worden aangepakt door het traject op een geïntegreerde en gestructureerde wijze vorm te geven, waarbij het van essentieel belang is dat er een duidelijke overeenstemming is over de taken van de overheid en de verdeling hiervan over de verschillende ministeries respectievelijk diensten en bureaus van de ministers.

Rapportbrief onderzoek verdere verbetering financieel beheer d.d. 20 augustus 2013

Het doel van dit onderzoek was om zowel de stand van zaken weer te geven van de in 2011 behaalde resultaten en de verdere ontwikkelingen in het financieel beheer als een beschrijving van de eventuele knelpunten en de gevolgen daarvan voor de informatiepositie van de Staten.

Conclusies en aanbevelingen

Ondanks de geconstateerde voortgang die in 2011 in gang was gezet waren de nagestreefde resultaten van het verbeteringstraject echter niet zodanig dat er onderzoek gedaan zou kunnen worden naar de effecten of het functioneren van deze resultaten. Daarnaast werd geconstateerd dat, als gevolg van gebrek aan afstemming van prioriteiten, de voortgang van de verbetering van het financieel beheer vertraging opliep. Ook werd geconstateerd dat de Staten de jaarrekeningen tot en met 2011 nog niet had behandeld en dat wettelijke termijnen voor de oplevering van de begroting en de jaarrekening weer werden overschreden. Tot slot kaartte de Algemene Rekenkamer aan dat het niet tijdig beschikken over betrouwbare informatie de informatiepositie van de Staten en de regering aantast en dit gevolgen kan hebben voor de uitoefening van de controletaak (het budgetrecht) van de Staten.

In dit rapport werd de minister van Financiën aanbevolen om voor de verdere verbetering van het financieel beheer concrete en meetbare doelstellingen te formuleren met de nadruk op de mijlpalen voor een gestructureerde aanpak van de geplande projecten. Ook werd

aanbevolen dat de minister van Financiën de efficiënte voortgang van deze projecten dient te waarborgen door de voortgang te monitoren, te sturen en te beheersen. Tevens is in overweging meegegeven om voor het verbeteringstraject een trekker aan te stellen die de voortgang en realisatie van deze lopende projecten monitort en coördineert. Tot slot is de minister van Financiën aanbevolen om periodiek, op vooraf afgestemde data, de voortgang in het verbeteringstraject van het financieel beheer, met behulp van het overzicht van de meest belangrijke lopende projecten inzake het financieel beheer, aan de Staten te rapporteren.

Rapportbrief onderzoek informatiewaarde van de begroting 2012 d.d. 13 december 2013

Het doel van dit onderzoek was om aandacht te vestigen op het belang van degelijke informatievoorziening naar Staten, gezien vanuit het perspectief van het budgetrecht.

Conclusies en aanbevelingen

Uit het onderzoek is gebleken dat de gepresenteerde beleidsinformatie van de verschillende ministeries in de meeste gevallen niet toereikend is om een volledig beeld te krijgen van de samenhang tussen de doelen, activiteiten en de daarmee samenhangende kosten. Naast ontoereikende beleidsinformatie is er ook geconstateerd dat er gebrek is aan een gedeelde normatiek tussen de regering en de Staten, over wat de reikwijdte van de beleidsinformatie zou moeten zijn, binnen het huidige autorisatieniveau van de begroting.

De Algemene Rekenkamer heeft de minister van Financiën aanbevolen om in overleg met de Staten en het kabinet, initiatieven te nemen om de informatiewaarde van de begroting en van de jaarrekening op de politieke agenda te plaatsen. Het uitvoeren van een evaluatie van de vorm en wijze van de behandeling van de begroting, conform het verzoek van de Staten, zou een belangrijke eerste stap kunnen zijn. De resultaten van deze evaluatie zouden moeten leiden tot een verbetering van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de beleidsinformatie in de begroting. In dit kader ligt het voor de hand dat er schriftelijke richtlijnen worden opgesteld, waarin de minimale inhoudelijke kwaliteitseisen voor het opstellen van de beleidsdoelen, de daarvoor te verrichten activiteiten en de daaraan gekoppelde budgettaire gevolgen, zijn verwerkt. Het totstandkomingsproces van de beleidsinformatie en het gewenste abstractieniveau van de goedkeuring van de begroting en de gevolgen hiervan, zouden meegenomen kunnen worden in de evaluatie.

Monitoringsproces-model

Het Secretariaat van de Algemene Rekenkamer heeft in 2012 de monitoringsactiviteiten nader intern beschreven en een structureel karakter gegeven in een z.g. monitoringsproces-model. Wij zijn sinds de tweede helft van 2012 bezig met de monitoring van de verschillende ministeries. Monitoringsactiviteiten houden voor het onderzoeksteam van de Algemene Rekenkamer onder andere in:

- het bijhouden van de verschillende ontwikkelingen, zoals beschreven in de begroting van het Land voor wat betreft aangegeven beleidsintenties of aangekondigde bezuinigingen;
- het bijhouden van resultaten van onafhankelijke onderzoeken ingesteld door een minister of onder hem ressorterende diensten en directies;
- het vergaren van informatie in brede zin bij diverse diensten en directies.

Het bijhouden en/of het vergaren van informatie kan worden gedaan door aan de ene kant documenten te raadplegen, maar ook door aanvullende gesprekken met ambtenaren of andere relevante personen binnen of buiten de overheid. De monitoringsactiviteiten vinden gedurende het hele jaar door plaats.

Op basis van vooraf vastgestelde criteria, voert het onderzoeksteam naar aanleiding van haar monitoringsactiviteiten een risicoanalyse uit, waarna mogelijke onderzoeksonderwerpen geprioriteerd en toegelicht worden ter aanbieding aan de Algemene Rekenkamer. Dit vormt een basis voor de besluitvorming in de Kamervergadering inzake de te verrichten onderzoeken (voor komend jaar/ jaren).

4 Financiële verantwoording 2013

Onderstaand worden de voorlopige gerealiseerde cijfers[2] betreffende de begrotingsuitvoering voor het dienstjaar 2013 weergegeven.

Tabel 1: Voorlopige kosten en investeringen Algemene Rekenkamer 2013

Post	Omschrijving	Gerealiseerde cijfers 2013	Begroting 2013	Onder benutting	Gerealiseerde cijfers 2012
Kosten (in AWG x 1.000)					
4100	Salarissen en sociale lasten	1.095	1.641	546	986
4200	Werkgeversbijdragen	335	587	251	279
4300	Goederen en diensten	407	1.077	670	612
4600	Overdrachten aan regeringen en internationale instellingen	1	3	2	1
4700	Verrekeningen, bijdragen en afschrijvingen	67	156	90	50
	Totaal	1.905	3.464	1.559	1.928
Kapitaal uitgaven (in AWG)					
6000	Aankoop duurzame goederen	4	98	94	40
	Totaal	4	98	94	40
	TOTAAL	1.909	3.562	1.653	1.968

4100 / 4200 Salarissen, sociale lasten en werkgeversbijdragen

Zoals eerder in dit hoofdstuk aangegeven, zijn er bij de Algemene Rekenkamer een aanzienlijk aantal openstaande vacatures. Bij de opstelling van de begroting wordt uitgegaan van invulling van alle vacatures gedurende het begrootte dienstjaar.

4300 Goederen en diensten

De onderbesteding in de goederen en diensten van AWG 670.368, is voornamelijk het gevolg van een zeer verlate goedkeuring van de begroting van de Algemene Rekenkamer door de Staten. Deze was pas in oktober 2013 goedgekeurd. Tot aan de uiteindelijke goedkeuring was de Algemene Rekenkamer, zoals bepaald in de Comptabiliteitsverordening 1989, bevoegd verplichtingen aan te gaan tot een bedrag van vier-twaalfde (4/12) deel haar begroting over 2012. Door deze beperkte toegang

[2] Deze bedragen zijn nog niet afgestemd met de Directie Financiën, noch aan een accountantscontrole onderworpen.

tot middelen zijn aanzienlijke aankopen uitgesteld tot na de goedkeuring van de begroting.

De grootste onderschrijdingen van de begroting 2013 zijn te vinden in de posten: *deskundig* advies (AWG 264.972), *opleidingen en cursusgelden* (AWG 117.400) en *elektriciteit* (AWG 64.106). In 2013 heeft de Algemene Rekenkamer geen gebruik gemaakt van samenwerking en kennisuitwisseling met ARNed. Gevolg hiervan is dat de posten *deskundig advies* en *opleidingen en cursusgelden* deels waren benut. Voor de begroting van 2013 is er uitgegaan van hogere tarieven voor de levering van elektra. In de begroting van 2014 is rekening gehouden met actuele tarieven.

Bijlage 1: Kamervergaderingen en besluiten

College-vergadering	Besluiten
2013-01	Aanstelling van de heer Koolman, hoofd Bedrijfsvoering, als notulist van Kamervergaderingen. Notulen in de vorm van een besluitenlijst, samengevat op te stellen.
2013-02	Wijziging van de ervaringsvereisten voor de vacature hoofd Bedrijfsvoering. Aanvang met voorbereiding voor een evenement voor de viering van de rekenkamerdag op 7 mei. Aanwijzing R. Mezas als 'ondersteuner' bij de voorbereidingen voor de rekenkamerdag Hantering van de term *instituut* bij verwijzing naar de Algemene Rekenkamer en haar Secretariaat. Aanbieding van het jaarverslag 2012 aan de Gouverneur op 23 maart 2013. Akkoord voor de detachering van mevr. De Cuba naar ARNED voor maximaal 3 maanden.
2013-03	Akkoord met brief: *autorisatielijst 2013* die door dhr. Pronk zal worden ondertekend. Controle op vakantie van het personeel wordt door de voorzitter gevoerd. Opstelling van een procesverbaal van af te schrijven activa en verdeling van activa naar andere diensten.
2013-04	Goedkeuring brief naar ministerie van Financiën inzake verdere verbetering financieel beheer land Aruba. Vaststelling conceptbegroting Algemene Rekenkamer over 2013
2013-05	Goedkeuring bekostiging professionele educatie mevr. Croes.
2013-06	Reproductie van het jaarverslag over 2012 met eigen middelen te realiseren.
2013-07	Vaststelling brief inzake de overgang van deeltijd naar voltijd Akkoord e-mail naar mevr. Henriquez inzake de hantering van een 40 uurige werkweek bij ARNED. Goedkeuring aanbiedingsbrief aan de Staten inzake het jaarverslag 2012.

College-vergadering	Besluiten
2013-08	Voeren van individuele gesprekken met personeelsleden over de brief inzake bezorgdheden personeel. Aanstelling M.Tromp voor het concipiëren van een brief aan de Statenvoorzitter inzake de behandeling van de jaarrekeningen van het land tot en met 2011. Vaststelling brief medewerking van de Staten aan onderzoek jaarrekening 2012. Annulering van de rekenkamerdagviering voor 2013. Voortzetting van participatie van R. Mezas bij Kamervergaderingen, waarna hij een evaluatierapport zal uitbrengen over verdere verbetering van Kamervergaderingen. Aanstelling van R. Mezas als uitwerker van een begeleidingstraject voor de secretaris en hoofd Bedrijfsvoering. Aanstelling van R. Mezas en J. Croes voor de opzet van een programma voor CAROSAI Aanstelling van R. Mezas als verzorger van een training aan M. de Cuba over intoSAINT.
2013-09	Goedkeuring brief aan Statenvoorzitter inzake de behandeling van achterstallige jaarrekeningen. Opstelling van een brief naar ARNED, door de voorzitter, waarin samenwerkingsafspraken worden bevestigd.
2013-10	Vaststelling handleiding kredietbewaking.
2013-11	Contactopname met de directeur van Directie Financiën over een kasverhoging. Deelname van de voorzitter aan het congres *Governance in health* in november 2013. Aanvang voorbereidingen voor de dienstreis naar China en Nederland.
2013-12	Oproep van een bijzondere vergadering de Balanced Budget Rule. Verzoek tot overleg met de Gouverneur en Staten over jaarrekeningen en de begroting van 2013. Contactopname met Bureau Buitenlandse Betrekkingen voor advies visumverzoek voor China.
2013-13	Aanvulling van de memorie van toelichting op de begroting 2014 met een aantal punten. Aanhouding van het POP onderzoek van dhr. Noordzij en het aangaan van functioneringsgesprekken totdat de nieuwe secretaris is aangetreden. Aanhouding van de opstelling van een gedragscode voor het personeel en een gedragscode voor de Algemene Rekenkamer.
2013-14	Aanstelling van L Koolman als trekker voor het opstellen van een werkplan over 2013-2014. Opname in de begroting van 2014, van de aankoop van twee schilderijen. Stopzetting van Kamervergaderingen tot na het reces.

College-vergadering	Besluiten
2013-15	Goedkeuring brief definitieve beslissing inzake wel of niet voltijds functioneren van de leden van de Algemene Rekenkamer.
2013-16	Vaststelling conceptrapport verbetering financieel beheer, voor bestuurlijk wederhoor aan de minister van Financiën.
2013-17	Vaststelling onderzoeksrapport verdere verbetering van het financieel beheer van het land Aruba.
2013-18	Akkoord met de onderzoeksresultaten van het onderzoek naar *de informatiewaarde van de begroting*. Benadering van de Gouverneur voor overleg inzake het voltijdswerken van de Algemene Rekenkamer. Herbevestiging onderzoeksrapporten jaarrekeningen door lid L. Wong. Aflasting stage bij ARNed M. de Cuba Aanstelling van BK-Consult voor de begeleiding van onderhoudswerkzaamheden.
2013-19	Goedkeuring brief aan Staten inzake late oplevering jaarrekening 2012. Opstelling van een handreiking voor Statenleden.
2013-20	Aanhouding van het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs tot nadat aanpak van het onderzoek verder is uitgewerkt. Verdeling van het onderzoek naar Bo Aruba in gunning van het HOH ziekenhuis en inzicht door overzicht. Verdere uitwerking van het onderzoek naar het specialistentekort op Aruba. Aanwijzing van de voorzitter en secretaris als ondertekenaars van het rapport: *Informatiewaarde van de begroting*.
2013-21	Geen
2013-22/23	Aanhouding van uitgebreider onderzoek voor de jaarrekening 2012 maar niet voor 2013. Voortzetting van het onderzoek van de gunning/aanbesteding van het HOH ziekenhuis, waarna het onderdeel inzicht door overzicht kan worden opgestart. Om een onderzoeksvoorstel samen te stellen over *Bo Aruba: inzicht door overzicht.* Vaststelling verzoek brief voor overleg met minister van Financiën. Hantering van de voorgestelde gedragslijn in de notitie *terminologie betreffende informatiepositie*. Vaststelling brief aan Gouverneur inzake vervanger secretaris bij afwezigheid of ontstentenis. Instructie om een werkplek voor de hoofd Bedrijfsvoering in de ontvangsthal op te zetten. Herbevestiging aanvraag lidmaatschap INTOSAI. Vaststelling handreiking aan Statenleden
2013-24-	Geen
2013-25	Geen
2013-26	Geen

Bijlage 2: Afkortingen

Land	land Aruba
ARNed	Algemene Rekenkamer Nederland
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions
INCOSAI	International Congress of Supreme Audit Institutions